

Turen ind i Mellemområdet, der som det eneste af Lille Vildmoses tre delområder er fuldt offentligt tilgængeligt, går gennem én af flere porte, som alle er markeret med et stort skilt som dette. Foto: Pernille Christina Ratescu Paulsen.

Krondyret, ulven og manden med riflen

Om jagt som forvaltningsinstrument i Lille Vildmose

Af Andreas Thyrsted, Cecilie Albin Esbjerg, Hans-Peder Gørtz Andersen, Toke Wibe Sørensen & Astrid Oberborbeck Andersen

Jagt og vildtregulering har i Danmark længe været et menneskeligt privilegium. I dag truer nye idéer om en 'vild' og selvregulerende natur såvel som ulvens genkomst dog dette monopol. I denne artikel undersøger vi de dilemmaer og potentialer, der for naturforvaltere i Lille Vildmose knytter sig til vildtregulering som bedrevet dels af mennesker, dels af ulven som en alternativ, mere "naturlig" regulator.

Fra Toftesøtårnet kører vi nordpå og passerer en flok køer. "De er her for at afgræsse," forklarer Mads, vores guide og en af naturforvalterne i Lille Vildmose. "De hjælper med at holde trævæksten nede, så græsfejerne ikke springer i skov – præcis som elgene og krondyrene i resten af området." Alle dyrene, siger Mads, gør et udmærket stykke arbejde, selvom han gerne så, at krondyrene blev flere. Omvendt kan det også afstedkomme nye problemer:

"Altså, indledningsvis blev der sat 28 stykker kronvildt ud her i Mellemområdet, og forskere fra Københavns Universitet har så regnet på en bærekapacitet, der hedder 1000 krondyr. Der er vi slet ikke endnu. Vi er på omkring 270 krondyr i forårsbestand, men bestanden kan hurtigt komme deropad. Som tommelfingerregel vokser en kronvildtbestand med en tredjedel hvert år, og så kan antallet let blive så højt, at vi ikke kan administrere det. 1000 krondyr er i hvert fald et rigtig højt tal at skulle forvalte."

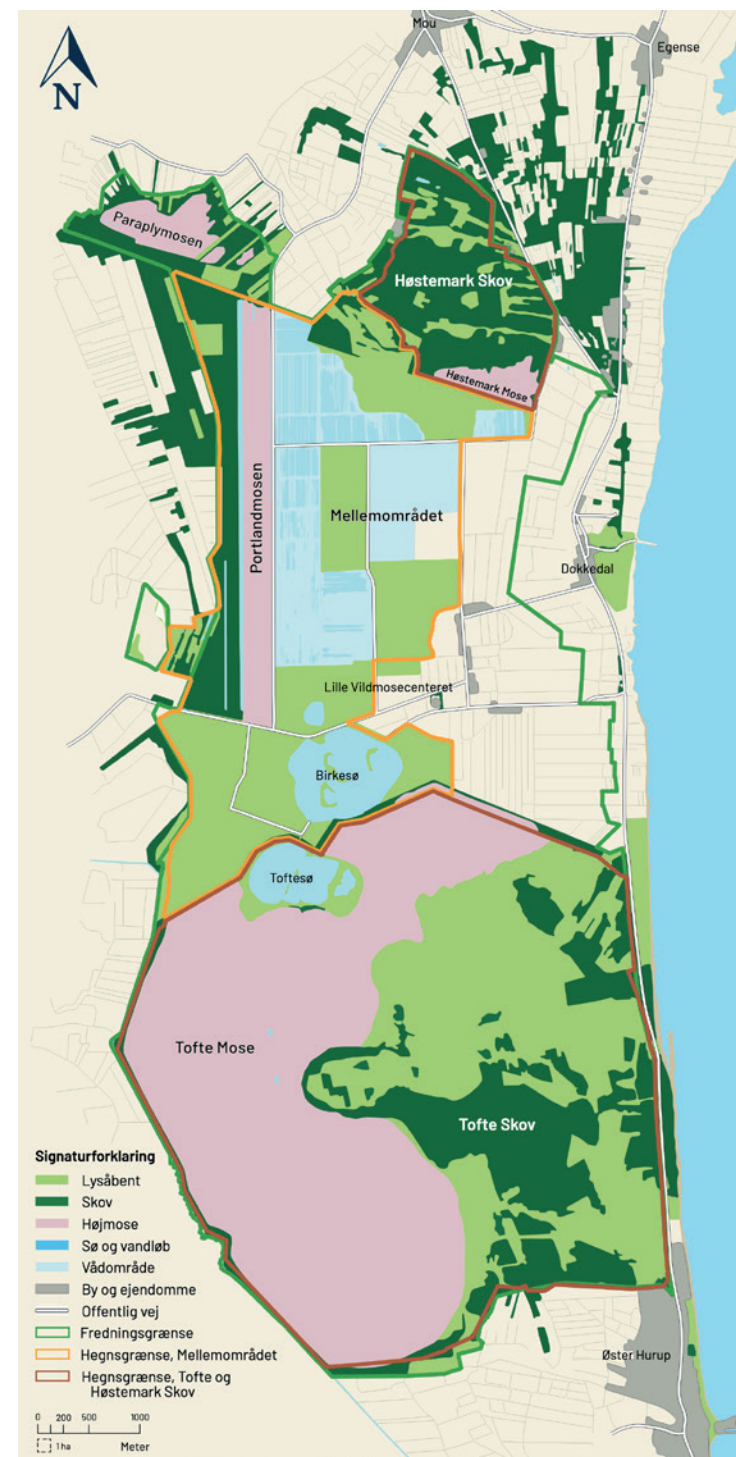
“Hvad gør I så, hvis – eller når – krondyrbestanden når bærekapaciteten?”

“Så ringer vi til manden med riflen,” svarer Mads: “Så må vi ud at afskyde. Men det er svært, for grundlæggende er jagt forbudt i Mellemområdet. Andre steder dyrker man ‘købejagt,’ og så kan man sige til en flok jægere, at ‘nu må I tage ud og skyde så og så mange krondyr’ og få løst problemet på den måde. Men det må vi ikke ifølge fredningen. Jeg må kun regulere. Og i et terræn som det her, hvor der er vand over det hele, og hvor dyrene kan løbe ud og stille sig i rørskoven... når vi skyder dem – siger loven – så skal vi også hente dem og tage dem med ud. Og dér er det min frygt, at 1000 krondyr, der sætter 300 kalve om året, som vi skal pille ud; det bliver simpelthen for stor en opgave.”

“Er det så noget af det, ulven kan hjælpe med? Altså med regulering af kronvildt?”

“Ja, det er. Jeg ved ikke, hvordan man formulerer det ‘rigtigt’. Jeg ville nok også have sagt ‘hjelpe’, men i virkeligheden vil den jo bare være ulv og gøre, hvad ulve gør. Men lad os sige, at den ‘hjælper’. Det kunne vi helt sikkert drømme om. For det er meget... *unaturligt*, det vi kommer til at gøre, hvis bestanden kommer op på 1000. For det første er der ifølge jagtloven en afgrænset periode, hvor man har lov at skyde. Og loven bestemmer også, hvad vi må gøre med dyrene bagefter. Vi må ikke tage dem ud og bruge dem til konsum, fordi så er det egentlig jagt, vi bedriver. Men vi må heller ikke lade dem ligge for veterinærloven. Det ville ellers være det mest naturlige. Vi må vist godt lægge dem på kadaverpladsen ved centret, men det kommer nok til at se lidt vildt ud, hvis vi i løbet af en jagtsæson stakker 300 stykker kronvildt op i en bunke dér. Så, ja, der er en masse unaturlige ting i det, som ulven kunne bidrage positivt med, tænker jeg.”

I et temanummer om jagt kan det forekomme kontraintuitivt at beskæftige sig med et område, hvor jagt slet ikke er tilladt. Det er ikke desto mindre omdrejningspunktet for denne artikel, der fokuserer på Mellemområdet, ét af tre arealer, der tilsammen udgør Danmarks største landfredning, Lille Vildmose. Her er det, som Mads forklarer ovenfor, kun tilladt at ‘regulere’. Det vil sige afskyde vildt for at holde bestanden på et niveau, der er i overensstemmelse med områdets forvaltningsplan, som tilsiger, at Mellemområdet kan oppebære 1000 krondyr eller såkaldte ‘krondyrsækvivalenter’ – et antal, man endnu er et stykke fra, men som man ifølge fremskrivninger vil nå inden for en overskuelig årrække. At regulere er altså ikke aktuelt lige nu og her. Og alligevel er det et tema, som ligger Mads og hans kolleger på sinde, dels fordi det snart kan blive aktuelt, men måske mest fordi det er svært.

Kort over Lille Vildmose. Udarbejdet af Andreas Thyrsted Laursen på baggrund af forlæg tilhørende Aage V. Jensens Naturfond.

I denne artikel undersøger vi en række af de overvejelser og forhold, der knytter sig til vildtregulering i Mellemområdet, med henblik på at belyse (nogle af) de dilemmaer, der opstår, når jagt er et naturforvaltningsværktøj fremfor en rekreativ aktivitet. Det gør vi med afsæt i to etnografiske figurer, ‘manden med riflen’ og ‘ulven’, der i samtaler med lokale forvaltere ofte bliver italesat som generaliserede, symbolske repræsentanter for to forskellige måder at gribe vildtregulering an. Begge er en form for jægere, men i en forvaltningsoptik er de ganske forskellige: I et landskab som Mellemområdet, der ikke bare skal forvaltes, men forvandles – altså ‘genoprettes’ – og hvor jagt alene er et redskab til at balancere vildtbestande, der udøver og opretholder bestemte økosystemiske funktioner, har mennesket og ulven som regulatorer vidt forskellige ting at tilbyde.

I den forstand er det centrale empiriske spørgsmål, vi behandler, hvordan Mellemområdets kronvildt, set fra forvalternes perspektiv, bedst kan reguleres. Analytisk viser vi, hvordan dét er et spørgsmål uden entydigt svar. Tværtimod, ved at stille skarpt på de udfordringer og overvejelser, forvalterne gør sig om alt fra reguleringens praktiske ladsiggørighed, deres juridiske forpligtelser *kontra* den forvaltningsform, de ser som ideel, samt offentlighedens mulige reaktioner på forskellige reguleringsformer, demonstrerer vi, hvordan jagt som et forvaltningsværktøj allerede inden dets faktiske brug både *reguleres af* og *må regulere* mere og andet end bare vildtbestande. Lovgivning, landskabshistoriske forhold og forskellige kategorier af mennesker og dyr indgår sammen med forvaltningsparadigmer i et komplekst samspil, hvor vejen mod et tilsyneladende enkelt mål – en ‘vildere’ dansk natur – ikke er lineær, men indebærer mangfoldige komplikationer, der går på tværs af forvaltningen af såvel samfund som natur.

Gennem artiklen trækker vi på etnografisk materiale genereret hen over de seneste tre år, dels af Andreas og Astrid, hvis feltaktiviteter i området er igangværende, dels et studenterprojekt af Cecilie, Hans-Peder og Toke, der baserer sig på tre ugers feltarbejde i efteråret 2024. Konkret omhandler artiklen fordelene, ulemperne og muligheden for at regulere vildt på forskellig vis. Indirekte berører den dog også højaktuelle spørgsmål om, hvilken plads og rolle den ‘vilde’ natur skal have i det danske landskab – et politisk betændt emne, der har vist sig at have potentielt store personlige omkostninger for dem, der til dagligt arbejder hermed. I erkendelse heraf har vi valgt at anonymisere vores informanter til fordel for et generisk ‘forvalterne’. Denne betegnelse inkluderer ikke kun medarbejdere fra Aalborg Kommune, der som offentlig plejemyndighed har det officielle forvaltningsansvar. Den omfatter også Aage V. Jensens Naturfond, områdets største lodsejer, som spiller en aktiv forvaltningsmæssig rolle, og naturvejledere fra det lokale besøgscenter, Lille Vildmosecentret, der er afgørende for, hvordan forvaltningen af området formidles til offentligheden.

Et vildt forvaltningsideal

Lille Vildmose er beliggende i det nordøstlige hjørne af Himmerland ud mod Kattegat og består af tre separate hovedområder adskilt af hver deres indhegning. Mellemområdet er det midterste, klemte inde mellem Høstemark Skov mod nord og Tofte Skov og Mose mod syd, der ofte omtales som ‘kronjuvelen i dansk natur’, fordi det rummer Nordeuropas største tilbageværende højmoser. Tidligere strakte højmosen sig over hele området, men efter mere end 200 års landbrug og tørve- og sphagnumudvinding er der uden for Tofte Skov i dag kun få højmoserealer tilbage. At beskytte dem og reetablere højmosen dér, hvor den er gået tabt på grund af tørveudvinding og agerbrug, er omvendt selve fredningens hovedformål og årsagen til, at der i Mellemområdet findes en kronvildtbestand. Grundet den historiske dræning i særligt Mellemområdet har pil og birk fået fordelagtige vækstbetingelser, der truer med at omdanne området til skov, og som et modsvar herpå blev krondyr og elge i 2016 og 2017 sat ud for at holde trævæksten nede.

I Mellemområdet er sporene efter menneskelig anvendelse af højmosen tydelige. Til højre ses efterladenskaberne af tørveudvinding – i form af vandfyldte gravebaner – der på sit højeste i midten af det 20. århundrede beskæftigede 1.200 arbejdere. Til venstre ses en del af områdets græs-fenner: tidligere marker, som i dag henligger i græs og med hjælp fra krondyr, elge og græssende køer potentielt er på vej til at blive til højmoser igen. Dronefoto: Robotto Co.

Grundet dræning af jorden truer pil og birk i dag med at få højmossearealer i særligt Mellemområdet til at springe i skov, sådan som det ses her. Kronvildtet i Mellemområdet er udsat med henblik på at undgå, at resten af området udvikler sig på samme måde.

Foto: Astrid Oberborbeck Andersen.

Portlandmosen, opkaldt efter cementfabrikken Aalborg Portland, der under Anden Verdenskrig udvandt tørv fra dette smalle, fem kilometer lange højmosseareal langs Mellemområdets vestlige grænse. Til venstre, gravebanen. Til højre, den tilbageværende højmose.

Foto: Andreas Thyrsted.

Men selvom krondyrene i Mellemområdet er introduceret for at udføre et ‘naturplejende’ arbejde, kan introduktionen ikke udelukkende ses som et forsøg på at leve op til de mål og forpligtelser, som fredningen udstikker. Skønt det ville være dyrt, kunne målene for så vidt også opnås gennem menneskelige indgreb såsom manuelle buskrydninger. At anvende krondyr og elge i naturplejen udtrykker i stedet et ønske om at forvalte Mellemområdet på en særlig og særlig ‘vild’ måde ved brugen af ‘vilde’ dyr.

I artiklen *Hunting wild animals in Germany: Conflicts between wildlife management and ‘traditional’ practices of Hege* noterer antropolog Thorsten Gieser, hvordan tilbagekomsten af såkaldte ‘vilde’ arter rundt om i Europa over de seneste årtier har været ledsaget af en forvaltningsdiskurs, hvor idéer om den ‘vilde’ og ‘uberørte’ natur er blevet et stadig stærkere guidende princip. Den grundlæggende idé er, at naturen kan og derfor bør klare sig selv, hvorfor det er naturforvaltningens opgave at give naturen mulighed for at udvikle sig på egne præmisser. I Lille Vildmose taler forvalterne tilsvarende om at skabe en ‘selvforvaltende’ natur ved blandt andet gennem udsætningen af kronvildt og elge at “understøtte nogle frie og dynamiske

processer”. Målet er derved at “flytte noget, der tidligere har været præget af drift og kunstighed over i en retning af mere naturlighed”.

Som Gieser påpeger, indebærer dette vilde forvaltningsideal dog nogle grundlæggende paradokser. Såfremt kongstanken er, at naturen grundlæggende er bedst tjent uden menneskelig indblanding, placerer det både naturforvaltning som sådan i en prekær position, ligesom det stiller forvaltere over for en række konkrete dilemmaer i praksis. Det gælder også i forhold til jagt – ikke blot i rekreativ forstand, men også hvor jagten alene finder sted af hensyn til økosystemets helbred og funktion. Hvis der ved udsigten til at skulle regulere Mellemområdets vildtbestande via afskydning knytter sig ‘unaturlige’ forhold, som Mads udtrykker det i artiklens begyndelse, er vores pointe, at det skyldes, at en sådan jagt er *menneskelig* og som sådan principielt ‘unaturlig’ inden for det vilde paradigme. Unaturligheden vedrø-

rer også, at dyrene i Mellemområdet på grund af det omgivende vildthege ikke kan slippe væk under jagt ligesom deres artsfæller på den såkaldte 'frie vildtbane', og at kronvildtet efter afskydning ikke må forgå i området, men skal fjernes. Dét er ikke blot en logistisk udfordring. Det betyder også, at når et dyr afskydes og 'tages ud', så skal det bogstaveligt *tages ud* – ud af økosystemet, ud af naturen – hvormed det fra samme øjeblik stopper med at være en del heraf. Direkte regulering fremstår derfor af både praktiske og ideologiske grunde utiltalende for forvaltere i Lille Vildmose, hvilket omvendt er præcis det, der gør, at ulven kan tilbyde sig som et mere attraktivt alternativ, der i højere grad end afskydning forstås at lade naturen regulere sig selv.

En enlig elgko en efterårsmorgen i Mellemområdet, fotograferet fra Brandvagstårnet.
Foto: Andreas Thyrsted.

Naturforvaltningen af offentligheder

Endnu et væsentligt aspekt, der indvirker på forvalternes overvejelser omkring vildtregulering, er på mange måder det præcis modsatte – nemlig hensynet til mennesker i form af offentligheder. I Mellemområdet er offentligheder altid til stede og på flere måder: fysisk som besøgende, i forvalternes bevidsthed i form af skatteydere og online på den populære Facebook-side *Vild med Lille Vildmose* hvor områdets dyreliv og udvikling flittigt diskuteres.

Ifølge Mellemområdets forvaltningsplan findes der grundlæggende to måder at forvalte kronvildtbestanden via afskydning. Den første, *tidlig proaktiv regulering*, er den gængse. Her regulerer man på baggrund af en årlig optælling af forårsbestandens størrelse og en deraf følgende beregning af, hvor mange dyr der skal tages ud for at holde bestanden på det ønskede niveau. Disse afskydes så i den almindelige jagtsæson det følgende efterår. I en vildtforvaltningsoptik er problemet med denne tilgang, at det alene bliver op til jægerne at sikre, at reguleringen sker på så naturlige præmisser som muligt; det vil sige ved at vurdere, udvælge og skyde de svageste dyr og imitere naturlig selektion. Omvendt er det præcis det problem, som alternativet *sen reaktiv regulering* søger at løse ved at vente med at regulere til sidst på vinteren, når naturen selv har fået mulighed for at vise, hvilke individer der er de svageste og derfor bør afskydes. Som én forvalter forklarede:

“I Danmark er vi vant til at forvalte med afsæt i, at jagtsæsonen ligger, før vinteren sætter ind. Man er ikke vant til at lade dyrene gå, til de selv viser, hvem der er svage. Og det ville nok heller ikke kunne lade sig gøre [i Lille Vildmose]. Med 150.000 besøgende om året, der allerede nu klager, hvis et dyr lader til at halte, så vil det jo aldrig gå at have dyr til at gå, som er lige før de lægger sig og dør. Mange ville nok også gerne kunne tænde for varmen ude i naturen, når det bliver koldt for de stakkels dyr. Men vinteren er vores breddegrads måde at skille de dårlige væk. Det er dér, hvor de svage skal dø, så de stærke kan forblive stærke og give de stærke gener videre. Altså... det er jo sådan, det er indrettet, men det er ikke rart. Det er det bare ikke. Men det er nødvendigt. Når vi tilskudsfodrer for eksempel – jægere kører jo gerne ud og hælder hvede og majs op i tønder – ja, så kan vi først være sikre på, at alle de svage overlever, for de går bare hen og spiser, men det var bedre, at de bukkede under tredje dag med frost. Så var der også noget til ræven og rævens hvalpe, som også skal have noget, for at *de* ikke bukker under. Men det er svært det der med, hvordan man skal se på naturen.”

Dette citat illustrerer ikke kun, hvordan der i forvalternes optik er langt mellem deres egen og den brede befolknings naturforståelse. Vigtigere udtrykker det en forestilling om offentlighedens (u)villighed til at acceptere naturens barske realiteter, hvilket synes både at bestyrke nødvendigheden af at regulere, men samtidig begrænser forvalternes muligheder i forhold

Soldug på en baggrund af sphagnum også kendt som tørvemos – planten, som hele fredningen og naturgenopretningsprojektet i Lille Vildmose i bund og grund handler om. Foto: Astrid Oberborbeck Andersen.

til, *hvordan* denne regulering kan finde sted. Forvalterne i Lille Vildmose modtager allerede jævnligt henvendelser fra bekymrede borgere, som de efter eget udsagn altid reagerer på, selvom de ved, at bekymringerne som oftest viser sig ubegrundede i biologisk såvel som veterinær forstand. Således modtager Aalborg Kommune ofte telefonopkald fra folk, der ringer ind om svaner, der ikke kan flyve, rådyr, som halter, og elge, som står eller ligger for længe det samme sted. Mere end én gang er de sågar blevet politianmeldt af borgergrupper for at misligholde deres tilsynspligt af forskellige dyr. Pointen er her, at alle sådanne erfaringer med forskellige dele af offentligheden i og omkring Lille Vildmose får forvalterne til at tvivle på, at reaktiv regulering er en egentlig mulighed. Men hvor deres foretrukne reguleringsform således synes uden for praktisk rækkevidde, er der måske opstået mulighed for en tredje og endnu 'vildere' måde at regulere kronvildtbestanden på.

Når ulven kommer

En dag i maj 2021 viste et vildtkamera, at en hanulv havde fundet vej ind i Tofte Skov. Det vides ikke præcis hvor, hvornår eller hvordan. Sikkert er det til gengæld, at hanulven i løbet af natten til den 30. januar 2024 fik selskab af en hun. Med *både* en hun- og en hanulv i Tofte Skov er forvalterne i Lille

Vildmose blevet stillet i udsigt, at de fra foråret 2025 kan have en ynglende ulvebestand i området. Dette kan rumme store forvaltningsmæssige potentialer, ikke mindst i forhold til de "unaturlige" forhold der knytter sig til direkte, menneskelig regulering.

Selvom man endnu ikke har et overblik over, hvilken økosystemisk indvirkning de to ulve i Tofte Skov har haft, har forvalterne allerede observeret nogle af de effekter, som de også ønsker sig for Mellemområdet. Via kameraer har man i Tofte Skovs kongeørnereder fundet knogler fra kronvildt, hvilket indikerer, at kongeørnene spiser af det, som ulvene lader tilbage. På samme måde kan det med rimelighed antages, at ulvene har genereret nye fødekilder for en lang række andre arter lige fra mindre rovdyr og ådselædere til svampe, insekter og bakterier. Hertil kommer også praktiske fordele; ikke mindst forventes et ynglende ulvepar at reducere behovet for aktivt at regulere kronvildtbestanden i Tofte Skov til et minimum.

Ulven tilbyder sig som et instrument, som forvalterne hurtigt har set mulighederne i. Trods fordelene er ulven ikke uproblematisk; den rejser nye forvaltningsmæssige udfordringer. I lyset af de seneste års offentlige ulvedebat er forvalterne klar over, at deres planer om at lade ulven komme ind i Mellemområdet kan afføde stærke reaktioner fra såvel besøgende som fra det umiddelbart omkringliggende samfund. På den anden side må ulven som følge af den europæiske Bern-konvention slet ikke holdes bag hegn. Den skal gives adgang til verden udenfor.

At sikre adgang for ulvene er dog ikke en enkel sag. Det er både teknisk komplekst og en problemstilling, der bringer ulvens potentialer i konflikt med hensynet til et par af de andre arter, der findes i Tofte Skov, men som man af forskellige årsager ikke ønsker i Mellemområdet – nemlig visenten og vildsvinet. Ligesom krondyrene og elgene i Mellemområdet er visenten (europæisk bison) udsat for at udøve naturpleje. I Mellemområdet er den dog uønsket, på grund af den fare, som visenter kan udgøre for besøgende. Hvad angår vildsvinene – et levn fra dengang Tofte Skov var et privatejet jagtområde – har denne art udviklet sig til at være en af landets 'farligste' på grund af den trussel, de forstås at udgøre i forhold til spredningen af afrikansk svinepest. Som én forvalter ynder at udtrykke det, er vildsvinet "det eneste dyr, der kan angribe både bruttonationalproduktet og betalingsbalancen", hvorfor den under ingen omstændigheder må slippe ud i det fri. Problemet er, at Mellemområdet som følge af fredningen er forbundet til omverden via vildtpassager, der tillader alt andet end elge og kronvildt at passere. Således også eventuelle vildsvin. Som modsvar er en teknisk løsning under udvikling; en helt ny type vildtpassage, der vil gøre det muligt for ulven at bevæge sig mellem Tofte Skov og Mellemområdet, men samtidig fastholder vildsvin og visenter, hvor de er.

Hvordan ulven kan være i Mellemområdet på forsvarlig vis, er dog langt fra den eneste komplikation. Mindst lige så afgørende og komplicerede er

Mellemområdet er ligesom Lille Vildmose og øvrige områder omkranset af vildthege. Heget holder elge og kronbjørger inde, mens regelmæssige vildtpassager tillader mindre arter frit at passere. Her er det vildtheget langs Mellemområdets nordlige grænse. Foto: Andreas Thyrsted.

dilemmaer knyttet til selve måden, hvorpå Mellemområdet forvaltes med ikke kun kronbjørger og elge, men også et anseeligt antal kreaturer for at holde græsningsstrykket højt. Ulve er som udgangspunkt ikke store nok til at udgøre en direkte trussel mod fuldvoksne, sunde køer. Usikkert er det dog, hvordan ulven vil påvirke deres græsningsmønstre. Og hvad vil køernes ejere mon sige? Skulle kvægavlere ikke længere ønske at have kreaturer til at græsse i Mellemområdet, kan introduktionen af ulve indirekte føre, at kronvildtbestanden omvendt må øges. Som beskrevet vil det ikke blot rejse nye praktiske problemstillinger. Ulvens jagtpres på kronvildtbestanden kan i sig selv gøre det svært at øge bestandens størrelse. At give ulven adgang til

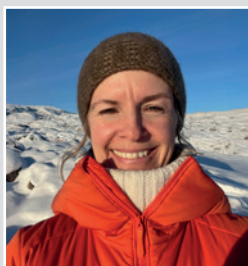
Mellemområdet kan måske nok lette den forvaltningsmæssige byrde, hvad regulering angår, men risikerer samtidig at nedsætte det græsningstryk, der er påkrævet for at leve op til fredningens mål om at understøtte eksisterende og genoprette tidligere højmossearealer. Som en alternativ regulator eksemplificerer og legemliggør ulven på denne måde de dilemmaer, der knytter sig til forsøget på at praktisere et vildt forvaltningsparadigme i et gennemreguleret område. Hvad enten den bedrives af mennesker med rifler eller et toprovdyr, er vildtregulering for det vildes skyld et genstridigt problem, hvor nye forviklinger, nye dilemmaer, nye paradokser venter om hvert et hjørne, hver en beslutning.

Forslag til videre læsning

Thorsten Gieser (2020) "Hunting wild animals in Germany: Conflicts between wildlife management and 'traditional' practices of Hege". I *Managing the Return of the Wild: Human Encounters with Wolves in Europe*, redigeret af Michaela Fenske og Bernhard Tschofen, side 164-179. London og New York: Routledge.

Jamie Lorimer (2020) *The Probiotic Planet: Using Life to Manage Life*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Jan Skriver (2021) *Lille Vildmose: Vildmosen der blev vildere*. København: Gads Forlag.

Om forfatterne

Andreas Thyrssted er uddannet antropolog fra Aarhus Universitet (2022) og tidligere videnskabelig assistent ved Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet. Andreas arbejder i dag som projektkonsulent ved SDU Climate Cluster.

Cecilie Albin Esbjerg, Hans-Peder Gørtz Andersen og Toke Wibe Sørensen er bachelorstuderende på teknoantropologi-uddannelsen på Aalborg Universitet og gennemførte på tredje semester et tre ugers feltarbejde med fokus på forholdet mellem naturforvaltning og -formidling i Lille Vildmose.

Astrid Oberborbeck Andersen er lektor ved Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet, og har i mere end 10 år forsket etnografisk i forholdet mellem mennesker, dyr, teknologier og økosystemer på tværs af Danmark, Peru og Grønland.